

KVALITETSDEKLARATION

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

Ämnesområde

Jordbruk, skogsbruk och fiske

Statistikområde

Jordbrukets ekonomi

Produktkod

JO0205

Referenstid

2022

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

EAA (Economic Accounts for Agriculture) utgör en skattning av produktionsvärdet och kostnaderna för jordbrukssektorns produktion. Ändamålet är att visa det totala ekonomiska resultatet inom den svenska jordbrukssektorn.

Statistiken används som underlag för analyser av jordbrukssektorn, både nationellt och inom EU. Uppgifterna som redovisas omfattar inte enbart värden utan även volymer (gäller inkomstsidan och vissa poster på utgiftsidan). Volymuppgifterna används för att bedöma produktionsförändringar inom jordbrukssektorn.

EAA sammanställs tre gånger för varje referensår (t):

- i början av december (t) publiceras en prognos
- i början av februari (t+1) publiceras preliminära resultat
- i oktober (t+1) publiceras den slutliga statistiken.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av EU:s generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling, DG AGRI, som underlag för bedömningar av den ekonomiska utvecklingen inom EU:s jordbruk. I Sverige används statistiken av organisationer, företag och myndigheter som underlag för ekonomiska bedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar.

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen består av alla företag i det statistiska Lantbruksregistret (LBR). LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfän (inklusive kycklingar)
- driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller minst 200 kvadratmeter växthusyta.

Utöver de företag som omfattas av LBR ingår även företag med följande verksamheter i målpopulationen:

- uppfödning av hästar
- uppfödning av sällskapsdjur (professionell)
- biodling
- renskötsel
- pälsdjursuppfödning
- uppfödning av vilt i hägn
- entreprenadverksamhet åt andra jordbruksföretag.

Utöver detta kan sådana verksamheter som intäkts- eller kostnadsmässigt, utifrån underlaget till statistiken, inte kan skiljas från jordbruksverksamheten ingå. Denna typ av verksamhet benämns "Sekundära ej särskiljbara icke jordbruksaktiviteter". Exempel på sådana verksamheter är maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

1.2.2 Variabler

I den slutliga statistiken som publiceras i oktober redovisas följande variabler för den senaste tolvårsperioden:

- årliga produktionsvärden per produkt/tjänst till både löpande och fasta priser
- årliga kostnader per kostnadsslag till både löpande och fasta priser
- årliga ersättningar i form av så kallade produktstöd och produktionsstöd
- årliga förädlingsvärden och värden i form av andra resultatmått.

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren redovisas värdet av produktionen, kostnader, ersättningar och resultatmått. Utöver detta redovisas även förändringarna mellan åren med hjälp av index för volymer, pris och värden.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typerna totaler och kvoter.

Totaler skattas för:

- produktionsvärde per produkt
- erhållna stöd och ersättningar
- kostnad per kostnadsslag.

Kvoter skattas för:

- volym-, pris- och värdeförändringar (prognos och preliminära beräkningar).

1.2.4 Redovisningsgrupper

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren sker redovisning av följande grupper av produkter, andra intäktslag och kostnadsslag:

- spannmål, industrigrödor, foderväxter, köks- och plantskoleväxter, potatis, frukt samt andra växter och vegetabiliska produkter
- djur och animaliska produkter
- jordbrukstjänster
- sekundära icke-jordbruksaktiviteter
- övriga produktionssubventioner
- insatsförbrukning
- kapitalförslitning
- löner och kollektiva avgifter
- arrende- och hyreskostnader
- räntekostnader och ränteintäkter.

Vidare redovisas följande resultatmått:

- förädlingsvärde brutto till baspris
- förädlingsvärde netto till baspris
- faktorinkomst
- driftsöverskott netto
- företagsinkomst.

I den slutliga statistiken som publiceras i oktober varje år sker redovisning på en mer detaljerad nivå för den senaste tolvårsperioden.

De i EAA ingående resultatmått till baspriser beräknas på följande sätt (inom parenteserna visas den kod som används i databasen):

- + Värdet av vegetabilieproduktionen (10000)
- + Värdet av animalieproduktionen (13000)
- + Intäkter från jordbrukstjänster (15000)
- + Intäkter från sekundära icke-jordbruksaktiviteter (17000)
- = *Jordbrukssektorns totala produktionsvärde (18000)*
- Kostnader för insatsvaror och tjänster (19000)
- = *Förädlingsvärde brutto till baspris (20000)*
- Kapitalförslitning (21000)
- = *Förädlingsvärde netto till baspris (22000)*
- + Övriga produktionssubventioner (25000)
- = *Faktorinkomst (26000)*
- Löner och kollektiva avgifter (23000)
- = *Driftsöverskott (27000)*
- Arrende- och hyreskostnader (28000)
- Nettoräntekostnader (30000-29000)
- = *Företagsinkomst netto (31000)*

1.2.5 Referenstider

EAA redovisas för kalenderår.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

EAA:s intäktssida bygger i huvudsak på redan befintlig statistik som produktions-, pris- och stödstatistik som bedöms ha god tillförlitlighet.

På kostnadssidan baseras uppskattningarna av flertalet kostnadsslag på aggregerade bokföringsuppgifter från drygt 6 000 företag år 2021. I vissa fall används modellantaganden och schablonmässiga antaganden. Detta ger en osäkerhet i uppgifterna. På grund av att ett flertal olika datakällor används, kan några statistiska osäkerhetsmått inte anges.

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren baseras statistiken på en mycket stor andel preliminära uppgifter och prognoser, särskilt på kostnadssidan, vilket innebär att den har en hög grad av osäkerhet. Den slutliga statistiken kan därför komma att

skilja sig påtagligt från resultaten i prognosen och i den preliminära statistiken (se avsnitt 2.3).

2.2 Osäkerhetskällor

EAA baseras till stor del på redan befintlig statistik. Osäkerheten i EAA beror därför i stor utsträckning på kvaliteten i den statistik som används i beräkningarna. I vissa fall finns ingen befintlig statistik tillgänglig eller så beskriver den befintliga statistiken inte fullt ut det som ska mätas i EAA. I dessa fall måste uppskattningar alternativt modellantaganden användas, vilket ytterligare bidrar till osäkerheten i EAA. De främsta osäkerhetskällorna i EAA är sannolikt mätning och modellantaganden. I prognosen och de preliminära beräkningarna tillkommer ytterligare osäkerhetskällor. Dessa beskrivs i avsnitt 2.3.

2.2.1 Urval

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Urval som görs i vissa undersökningar som ligger till grund för EAA påverkar säkerheten i EAA:s resultat men det är mycket svårt att kvantifiera i vilken omfattning.

2.2.2 Ramtäckning

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten i liten omfattning.

2.2.3 Mätning

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten förhållandevis mycket.

2.2.4 Bortfall

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten i liten omfattning.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetning är en osäkerhetskälla vid produktionen av den statistik som används som underlag till EAA såväl som vid de bearbetningar som görs vid sammanställningen av EAA. Bedömningen är dock att eventuella bearbetningsfel har en begränsad påverkan på den totala osäkerheten.

2.2.6 Modellantaganden

För vissa poster bygger skattningarna på schablonmässiga antaganden och modellantaganden i de fall direkt information saknas. Detta gäller framför allt på kostnadssidan men till viss del även vid beräkning av produktionsvärden. Som exempel kan nämnas avskrivningar på byggnader och kostnader för näringar som ska ingå i EAA men som inte ingår i Lantbruksregistret.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

EAA sammanställs tre gånger för varje referensår. I början av december, under referensåret, publiceras en prognos för utvecklingen under året. I början av februari, året därpå, publiceras preliminära resultat och i oktober publiceras den slutliga statistiken.

I prognosen och den preliminära statistiken baseras beräkningarna på en mycket stor andel preliminära uppgifter och uppskattningar. Generellt finns det bättre underlag för att beräkna intäkterna än kostnaderna. Den slutliga statistiken kan därför skilja sig avsevärt från resultaten i prognosen och den preliminära statistiken.

För att belysa osäkerheten i prognosen redovisas den procentuella skillnaden mellan prognosen och den slutliga statistiken i tabell 1. I tabell 2 redovisas skillnaden mellan den preliminära och slutliga statistiken. Ett positivt värde betyder att prognosen eller de preliminära beräkningarna överskattade det slutliga värdet för respektive post.

Tabell 1. Procentuell avvikelse mellan prognos och slutlig statistik.

Kod	EAA	2017	2018	2019	2020	2021
10000	Vegetabilieproduktion	-8%	-10%	-3%	-3%	-8%
13000	Animalieproduktion	0%	-3%	0%	-2%	0%
18000	Jordbrukssektorns totala produktionsvärde	-4%	-6%	0%	-1%	-6%
19000	Kostnader för insatsvaror och tjänster	-4%	0%	-2%	-1%	-3%
22000	Förädlingsvärde netto	-8%	-77%	11%	2%	-24%
26000	Faktorinkomst	-5%	-25%	3%	2%	-12%
31000	Företagsinkomst	-6%	-59%	6%	4%	-23%

Tabell 2. Procentuell avvikelse mellan preliminära beräkningar och slutlig statistik.

Kod	EAA	2017	2018	2019	2020	2021
10000	Vegetabilieproduktion	-8%	-2%	-2%	-4%	-7%
13000	Animalieproduktion	0%	-2%	0%	-2%	0%
18000	Jordbrukssektorns totala produktionsvärde	-4%	-2%	0%	-1%	-5%
19000	Kostnader för insatsvaror och tjänster	-4%	4%	-2%	-1%	-1%
22000	Förädlingsvärde netto	-9%	-60%	15%	-2%	-28%
26000	Faktorinkomst	-5%	-78%	5%	1%	-15%
31000	Företagsinkomst	-6%	-48%	8%	1%	-27%

Det vi kan se är att prognosen och de preliminära beräkningarna har betydligt sämre träffsäkerhet när det gäller resultatmått, det vill säga förädlingsvärde, faktorinkomst och företagsinkomst år 2018 och 2021. År 2018, var ett varmt år med torka. Torkans effekter på produktionsvärdet och kostnaderna var svårbedömda med det underlag som fanns tillgängligt vid tidpunkten för prognosen och de preliminära beräkningarna. År 2021 steg priserna på

vegetabilier, främst spannmål och oljeväxter, kraftigt och det gjorde även priserna på insatsvaror. År med stora förändringar i till exempel priser på produkter och insatsvaror eller år med sämre produktionsförutsättningar, såsom torkan 2018, har träffsäkerheten i prognosen och de preliminära beräkningarna varit sämre.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Arbetet pågår kontinuerligt under året. Framställningstiden för den slutliga statistiken är 9 månader. Prognosen publiceras 1 månad före aktuellt referensårs slut och den preliminära statistiken publiceras 1 månad efter aktuellt referensårs slut.

3.2 Frekvens

Den slutliga statistiken publiceras en gång per år. Dessutom publiceras varje år en preliminär beräkning för föregående år samt en prognos för innevarande år.

3.3 Punktlighet

Publiceringen har genomförts enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras fritt tillgänglig i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i rapportserien JO0205 på Jordbruksverkets webbplats. Statistikuppgifterna översänds även till EU:s statistikmyndighet Eurostat som publicerar dem i sin databas.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjligheten att få tillgång till ytterligare statistik finns. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, figurer och korta textkommentarer samt i Jordbruksverkets statistikdatabas.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration tillsammans med "Statistikens framställning" utgör dokumentation av undersökningen.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Tidsserier finns från 1973. Mer detaljerade beräkningar finns från 1990. Statistiken från år 1990 och framåt i tiden baseras på samma metod. Jämförelser med statistiken före år 1990 bör göras med stor försiktighet.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Inga jämförelser görs mellan grupper.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Denna statistik kan i första hand jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder som publiceras av Eurostat.

EAA har tidigare använts som underlag i Nationalräkenskaperna (NR) som produceras av Statistiska centralbyrån (SCB). Numera används enbart delar av EAA i NR. Uppgifterna om jordbruket i NR skiljer sig därför från de som publiceras i EAA.

Inom området jordbrukets ekonomi kan ytterligare två undersökningar som publiceras inom ramen för den officiella statistiken nämnas. Utvecklingen av jordbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företags-ekonomiska principer redovisas i Jordbruksekonomiska undersökningen (JO0202). Produkten Jordbrukarhushållens inkomster (JO0204) har som syfte att belysa utvecklingen och sammansättningen av jordbrukarhushållens inkomster i olika grupper av jordbruksföretag. Båda undersökningarna publiceras på Jordbruksverkets webbsida.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken visar inga brister i numerisk överensstämmelse. Som följd av avrundningar kan mindre avvikelser förekomma i summeringar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet

gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Det föreligger ingen skyldighet att lämna uppgifter till denna statistik. EAA baseras dock på uppgifter från ett stort antal andra statistikprodukter, administrativa register med mera som i vissa fall är belagda med uppgiftsskyldighet.

E EU-reglering och internationell rapportering

EAA (Economic Accounts for Agriculture) beräknas enligt regler som fastställts av EU:s statistikmyndighet Eurostat. Denna statistik regleras sedan 2004 av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 138/2004 av den 5 december 2003 om räkenskaper för jordbruket i gemenskapen. Medlemsländerna beräknar och översänder EAA till Eurostat enligt fastställd tidsplan.

F Historik

EAA är ett system av statistiska beräkningar av värdet av jordbrukssektorns produktion och kostnaderna för denna produktion och avser att visa den totala ekonomiska utvecklingen inom den nationella jordbrukssektorn. Tidigare gjordes detta i Sverige genom den så kallade sektorskalkylen, som beräknats under en lång följd av år. Sektorskalkylen var ett viktigt underlag vid de prisöverläggningar som förekom under prisregleringsperioderna fram till och med 1990. I och med Sveriges inträde i EU 1995 anpassades sektorskalkylen för att uppfylla kraven enligt EU:s regelverk. Tidsserier finns från 1973. Mer detaljerade beräkningar finns från 1990.

G Kontaktuppgifter

Typ	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Kristin Gustafsson Johan Holmer Ulf Svensson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	Kristin Gustafsson: 036 - 15 57 54 Johan Holmer: 036 - 15 60 68 Ulf Svensson: 036 - 15 50 74